

HELA SVERIGE SKA LEVA

VERKSAMHETSPLAN 2018.

INLEDNING.

”Hela Sverige ska leva” är den samlande stora folkrörelsen för ett land i balans. Vi vill vara med och hela Sverige.

Förutsättningarna för att bo och verka över hela landet har försämrats under många år men vi ser nu i en rad frågor att det sakta men säkert håller på att vända. Fler väljer landsbygden, fler talar om landsbygden, fler vill vara med och ta ansvar för utvecklingen på landsbygden.

Den parlamentariska landsbygdskommitténs slutbetänkande om en sammanhållen politik för Sveriges landsbygder enade alla partier i riksdagen. Nu gäller det att vi tillsammans ser till att de 75 förslagen blir verklighet. Nya mål för 100% bredband är antagna och vi måste arbeta tillsammans för att målet uppnås.

Frågorna om ett land i balans är mer aktuella nu än vad de varit på många år. Där har Hela Sverige ska leva en viktig roll att spela. Då vi är en partipolitiskt obunden organisation som samlar rörelsen kan vi vara en viktig aktör i att förbättra möjligheterna för utveckling i hela landet.

Vi kommer att fortsätta vårt arbete med att stärka det lokala inflytandet, arbeta för ett hållbart samhälle och ett land med stor mångfald. Vår verksamhetsplan bygger på vår strategi 2020, där vi vill stärka lokalt och påverka nationellt. Den bygger också på våra prioriterade frågor: Ett land i balans, Service, kultur, lokalt inflytande, infrastruktur och digitalisering – alla nödvändiga delar i ett fungerade och attraktivt samhälle.

Åse Classon
Ordförande

Staffan Nilsson
Ordförande

Terese Bengard
Verksamhetschef

VISION.

Hela Sverige ska leva!

SYFTE.

Balans mellan stad och land. God landsbygdsutveckling. Goda villkor i hela landet.

VERKSAMHETSIDÉ.

Från Hela Sverige ska levas stadgar

Föreningen ska stärka lokala utvecklingsgrupper och andra medlemmar som har lokal utveckling och landsbygdsutveckling till uppgift, för att hela Sverige ska leva. Verksamheten ska ge en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar utveckling i hela landet. Hela Sverige ska leva arbetar ur ett lokalt perspektiv genom att stärka samverkan mellan lokala utvecklingsgrupper, medlemsorganisationer, kommun- och länsavdelningar/länsbygderåd samt myndigheter, organisationer och andra intressenter. Hela Sverige ska leva arbetar nationellt och internationellt för att stimulera erfarenhetsutbyte, sprida goda exempel, bilda opinion och påverka politiken.

VÄRDEGRUND.

Lokala utvecklingsgrupper ska stödjas för att nå största möjliga demokratiska, ekonomiska, sociala och miljömässiga framgång. Vår värdegrund bygger på kriterierna * Demokrati * Mångfald * Hållbarhet * Jämställdhet. Dessa horisontella kriterier finns med i allt det arbete vi gör och de projekt vi driver.

DEMOKRATI.

Vårt arbete sker i en demokratisk anda. Styrelsen väljs demokratiskt på årsmötet. Vi har högt i tak och det finns goda möjligheter att framföra sina åsikter. Yttrandefrihet är viktigt i en öppen och levande demokrati. Det är också viktigt att de frågor vi driver är förankrade i rörelsen genom demokratiska metoder.

MÅNGFALD.

Vi vill ha mångfald i vår organisation. Vi måste få fler yngre deltagare. Därför har vi en särskild plats reserverade för deltagare under 30 på våra års- och föreningsmöten. Vi har en mångfald av kompetenser inom styrelsen. Vi har en mångfald av röster och en mångfald geografiskt, åldersmässigt, erfarenhetsmässigt och av flera olika bakgrunder.

HÅLLBARHET.

Vi vill bidra till ett hållbart samhälle. Vi ska vara en progressiv rörelse som vill vara med och utveckla samhället med hänsyn till hållbarhet. Både socialt, ekologiskt och ekonomiskt. Vi reser så miljövänligt som det går. Vi har ett hållbarhetstänk när det gäller lokaler, digitala lösningar och förtäring på våra möten.

JÄMSTÄLLDHET.

I vår rörelse strävar vi efter jämställdhet mellan kvinnor och män, men också mellan landsbygd och stad. Detta gör vi bland annat genom att lyfta fram exempel i vår kommunikation. Vi vill att alla ska komma till tals på våra möten. Vi har en jämställdhetsstrategi och styrelsen har fördelningen 40/60 mellan män och kvinnor. En kvinna och en man väljs till ordförande.

UPPDRAG.

Riksorganisationen Hela Sverige ska leva har två huvudsakliga uppdrag som är beroende av varandra. Det ena uppdraget är "Stärka lokalt" och det andra är "Påverka nationellt".

STÄRKA LOKALT.

Föreningens verksamhetsidé är att stärka lokala utvecklingsgrupper och andra medlemmar som har lokal utveckling och landsbygdsutveckling till uppgift, för att hela Sverige ska leva. Detta gör vi genom samverkan, kunskapsöverföring, goda exempel, lokala projekt och stöttning på olika sätt.

PÅVERKA NATIONELLT.

För att kunna stärka lokalt måste organisationen påverka nationellt och vara en kommunikationskanal mellan de lokala utvecklingsgrupperna och de som har makt att påverka samhällsutvecklingen. Detta finns beskrivet i föreningen syfte. Det handlar om att bedriva opinionsbildning och att ha en god dialog med beslutsfattare.

ORGANISATIONEN HELA SVERIGE SKA LEVA.

Hela Sverige ska leva är en ideell förening som bildades 1989 i slutet av den stora kampanjen "Hela Sverige ska leva". Vi är en av de få organisationerna i Sverige som tar ett helhetsgrepp om landsbygdsfrågan. Vi jobbar med landsbygdsfrågorna utan partipolitisk koppling.

Vi är en folkrörelse för byarörelsen (som består av byaföreningar, samhällsföreningar, byalag, lokala utvecklingsgrupper, vägföreningar, hembygdsföreningar, bygdebolag, fiberföreningar och omställningsgrupper, etc.) Medlemmar är 5 100 lokala utvecklingsgrupper samt ett 40-tal medlemsorganisationer. I varje län finns en länsavdelning som stöttar grupperna och ger råd på regional nivå. I flertalet län finns även kommunbygderåd.

SAMVERKAN.

För att vara en stark organisation krävs att vi har många samverkanspartners. Tillsammans med andra intresseorganisationer kan vi genomföra mer än om vi står ensamma. För att kunna upprätthålla det goda samarbetet med medlemsorganisationer och samarbetspartners ska vi träffas och planera verksamheten och utbyta

kunskap. Detta görs vid regelbundna möten. Vi vill också jobba för att få fler medlemsorganisationer och samarbetspartners. Vi har ett kontinuerligt informationsutbyte och för debatt tillsammans genom bland annat nätverkande och debattartiklar.

INTERNATIONELLT ARBETE.

Samverkan karakteriserar byarörelsen på alla nivåer. Därför är det viktigt för oss att vara med i det nordiska samarbetet Hela Norden ska leva och i det europeiska samarbetet via European Rural Community Alliance (ERCA) samt Partnership for Rural Europe (PREPARE), för att bidra till landsbygdsutveckling, kunskapsöverföring och samverkan i Norden och Europa. Utbytet stärker oss både på hemmaplan och internationellt.

VI ÄR.

- Vi är den organisation som driver frågan om ett land i balans
- Vi är organisationen som samlar landsbygdsrörelsen och den lokala första nivån
- Vi är organisationen som värnar om det lokala inflytandet
- Vi är en organisation som prövar nya idéer för att utveckla landsbygden
- Vi är en organisation som lyfter de goda exempel som finns på landsbygden
- Vi är en organisation som jobbar med socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar utveckling i hela landet

ORGANISATION.

- Vi är den samlande rösten för 5 000 lokala utvecklingsgrupper
- Vi är en välkomnande organisation som det är lätt att bli medlem i och vara en del av
- Vi välkomnar mångfald både när det gäller människor och åsikter
- Vi är en organisation som präglas av samverkan med de aktörer som liksom vi vill samarbeta för att nå ett land i balans
- Vi är en organisation som har inflytande över viktiga frågor vad gäller landsbygden

KUNSKAP.

- Vi är organisationen att vända sig till när det gäller landsbygdsfrågor
- Vi är en organisation som med en hög kunskapsnivå och bred förankring tar ett helhetsgrepp om landsbygdens förutsättningar
- Vi förknippas med kunskap och engagemang genom att vara kunniga och pålästa

- Vi är en organisation som arbetar för att bryta storstadsmaktordningen och som ifrågasätter den urbana normen

KOMMUNIKATION.

- Vi ska förvåna och bryta den förväntade bilden av landsbygden och bidra till att mytbildning upphör
- Vi ger en balanserad bild av landsbygden och visar på det som är bra men också på de problem som finns
- Vi ska vara en föregångare när det gäller ordval och bildspråk som handlar om landsbygd
- Vi behöver inte alltid ta tydlig ställning i alla enskilda sakfrågor utan uppmuntrar hellre till att lyssna på den lokala nivån och involvera lokalsamhället för att lösa samhällsutmaningar
- Vi är den organisation som visar på en diversifierad landsbygd vad gäller arbeten och sysselsättning med möjligheter inom många olika näringar

VI ÄR/VI HAR.

- Vi är örat mot marken med fötterna i myllan
- Vi är stolta, kloka, orädda och vi utmanar
- Vi är en organisation som lever som vi lär
- Vi är en modern organisation som driver framtidens landsbygdsfrågor
- Vi är partipolitiskt obundna men driver politiska frågor
- Vi har tydliga företrädare som är efterfrågade på nationell nivå

VI VILL. STÄRKA LOKALT

Vår strategi bygger på ett antal målbilder – detta vill vi uppnå.

VÅR RÖRELSE.

2020 har vi lyckats **mobilisera byarörelsen** till en stark kraft som inte kan ignoreras.

2020 har vi **länsavdelningar med väl fungerande verksamhet** och vi har en aktiv och hög närvaro i hela landet.

2020 har vi ett **starkt inflytande** och är en **efterfrågad samarbetspart** i alla regioner/län där även företrädarna för länsavdelningarna är efterfrågade.

2020 är vi en aktör för ett land i balans tillsammans med våra **medlemsorganisationer** lokalt, regionalt, nationellt och internationellt.

2020 har vi en större **mångfald** bland våra företrädare och medlemmar vad gäller ålder, kön och etnicitet, etc. Vi speglar den bygd vi företräder.

2020 vet byarörelsen och enskilda att de kan hitta bra idéer, tips och **kunskap i samlad form** på vår digitala plattform.

2020 är Hela Sverige ska leva den **självklara medlemsorganisationen** för alla som vill ha en balans mellan stad och land.

2020 har **Landsbygdsriksdagen** stärkt sin roll som den **bästa mötesplatsen för byarörelsen** att träffas på för att diskutera och utveckla landsbygdsfrågor och ett land i balans.

VI VILL. PÅVERKA

2020 har Hela Sverige ska leva ett **högt förtroende bland de nationella medierna**. När landsbygdens frågor generellt ska diskuteras är det en av våra företrädare som gör detta.

2020 är vi fortsatt **en självklar expert** i de nationella forum som berör frågor som påverkar landsbygden. Vi sitter med i expertgrupper, kommittéer, nätverk och olika forum.

2020 har landsbygdens betydelse och ett **ifrågasättande** av den rådande **storstadsmaktordningen** blivit ett självklart inslag på den nationella agendan.

2020 ser alla med spänning fram emot släppet av Hela Sverige ska levas årliga **balansrapport** – hur det står till med balansen mellan stad och land.

2020 är det tydligt att Hela Sverige ska leva **inte bara är ett slagord** utan också en organisation som jobbar för landsbygdsfrågor och ett land i balans.

2020 är Hela Sverige ska leva med och **påverkar strategier och program** som har betydelse för landsbygdsutveckling.

2020 har vi en **aktiv rörelse i hela landet** som **bildar opinion** i de viktiga frågor som finns på regional/lokal nivå. Vi syns och hörs i hela landet.

2020 har vi **medverkat till att den stereotypa skildringen av landsbygden förbättrats**.

2020 behöver vi inte längre använda ”ska” utan kan säga **”Hela Sverige lever”**.

2020 **bidrar vi aktivt till ett hållbart samhälle** (enligt agenda 2030) genom ett nationellt samarbete inom omställningsrörelsen som utgår från levande lokalsamhällen i såväl land som stad.

HUR. STÄRKA LOKALT

Vi har skapat en ny kommunikationsplattform. Detta arbete ska ge en förnyelse som innebär att vi mobiliserar byarörelsen. Enskilda aktiviteter kommer att planeras för att stärka jobbet på lokal, regional och nationell nivå. Hela Sverige ska leva ska bedriva ett aktivt informationsarbete. Vi vill använda Landsbygdsriksdagen 2018 till nationell mobilisering.

Det är viktigt att de lokala grupperna känner att de har nytta av riksorganisationen och att vi möter deras förväntningar på organisationen. Vi ska utveckla fler metoder för att kommunicera med utvecklingsgrupperna. Vi måste bli ännu mer kända i bygderna för att öka vår legitimitet. Vi vill aktivt jobba för att få fler medlemmar. Fler föreningar, lokala utvecklingsgrupper som är aktiva i rörelsen, som registrerar sig i Bygdebanken och deltar i verksamheten.

Länsbygderåden/länsavdelningarna har genom de stärkta kriterierna och goda relationer med riksorganisationen och andra regionala och lokala aktörer en väl fungerande verksamhet. Riksorganisationen administrerar de stöd vi får för verksamheten och möjligheten att träffas för nätverkande och samverkan. Vi erbjuder byalagsförsäkringen. Vi har interna utbildningar, support och ett bra informationsarbete. Vi har också avsatt medel för lokala projekt. Vi anordnar även konferenser.

MÅL	VAD	HUR
2020 har vi lyckats mobilisera byarörelsen till en stark kraft som inte kan ignoreras.	• Kampanj Hela Sverige • Mobilisering kring landsbygdspolitiskt program • Implementering av ny kommunikationsplattform	• Genomföra "Hela Sverige" • Revidera och ta fram nytt politiskt program Plan och genomförande
2020 har vi länsavdelningar med väl fungerande verksamhet och vi har en aktiv och hög närvaro i hela landet.	• Kriterier för länsavdelningar efterföljs • Deltagande på aktiviteter, evenemang • Informationsinsatser • Plan och analys – förbättringsområden	• Uppföljning, peppning och stöttning • Länsavdelningarna genomför sina planer • Sprida information • Ta fram plan
2020 har vi ett starkt inflytande och är en efterfrågad samarbetspart i alla regioner/län där även företrädarna för länsavdelningarna är efterfrågade.	• Länsavdelningarna jobbar med att stärka sin position	• Stöttning, råd från riks • Hjälp med mallar, dokument och arbetsmetoder
2020 är vi en aktör för ett land i balans tillsammans med våra medlemsorganisationer lokalt, regionalt, nationellt och internationellt.	• Medlemsvård • Aktiviteter tillsammans med medlemmar	• Vi genomför planerad medlemsatsning • Vi planerar och genomför aktiviteter tillsammans
2020 har vi en större mångfald bland våra företrädare och medlemmar vad gäller ålder, kön och etnicitet, etc. Vi speglar den bygd vi företräder.	• Utveckla medlemskap • Tillgängliggöra för fler – skapa intresse för fler	• Enskilt medlemskap • Planera och genomför aktiviteter tillsammans med länsavdelningar
2020 vet byarörelsen/enskilda att de kan hitta bra	• Utveckla Hela Sveriges webbplatsform	• Bygga ut webbplatsform och utveckla

idéer, tips och kunskap i samlad form på vår digitala plattform.	samt göra den mer känd • Omvärldsbevakning och analys	bygdebank. Marknadsföra plattformen. Genomföra arbetet. • Stärka arbetet med omvärldsbevakning och analys
2020 är Hela Sverige ska leva den självklara medlemsorganisationen för alla som vill ha en balans mellan stad och land.	• Information – sprida vilka vi är och vad vi gör	• Informationsinsats planeras och genomförs
2020 har Landsbygdsriksdagen stärkt sin roll som den bästa mötesplatsen för byarörelsen att träffas på för att diskutera och utveckla landsbygdsfrågor och ett land i balans.	• Landsbygdsriksdagen 2018 • Landsbygdsriksdagen 2.0 lanseras	• Vi genomför Landsbygdsriksdagen 2018 i Västernorrland enligt plan • Vi lanserar och jobbar fram Landsbygdsriksdag 2.0

HUR. PÅVERKA NATIONELLT

Landsbygden är beroende av politiska beslut på alla nivåer, från kommunal nivå till EU-nivå. Mycket kan byarörelsen själva göra med egna krafter, men ytterst styrs utvecklingen av politiska beslut och åtgärder. Det är en samverkan mellan vårt engagemang och de nödvändiga politiska besluten. Utan landsbygden finns det inget land. Att vi bygger ett starkt sammanhållet Sverige där stad och landsbygd går hand i hand och det finns en balans däremellan är en förutsättning för att vi ska ha ett fungerande land. I detta arbete utgör den första samhällsnivån, de lokala utvecklingsgrupperna, grunden. Det är dessa människors möjligheter och deltagande som är basen i ett fungerande samhälle.

Tillsammans kan vi skapa en hållbar landsbygd och därmed också förutsättningar för en hållbar stadsbygd. Det handlar om att producera livsnödvändiga saker som livsmedel, drivmedel och energiförsörjning, idag och i framtiden. För att möjliggöra detta, och inte uppfinna hjulet fler gånger om, så behövs stabila organisationer som Hela Sverige ska leva som både motor, moderator och mentor. Det uppfyller vi genom att se, utveckla och finnas i hela landet.

Vi vill se till att civilsamhällets resurser tillvaratas på alla nivåer och att detta skrivs in i styrdokument. Vi vill att man på alla nivåer landsbygdssäkrar besluten. Vi vill att man beaktar den urbana normen i alla sammanhang så att den inte påverkar beslut som fattas. Beslut ska vara anpassade för både landsbygd och stad. Vi vill att det sker en minskad byråkratisering och en regelförenkling för att underlätta för lokal utveckling, lokala utvecklingsgrupper och lokala företagare.

MÅL	VAD	HUR
2020 har Hela Sverige ska leva ett högt förtroende bland de nationella medierna . När landsbygdens frågor generellt ska diskuteras är det en av våra företrädare som gör detta.	• Delta aktivt i debatten, skriva debattartiklar, visa framfötterna • Delta på olika arenor	• Informera och skapa nätverk • Skriva debattartiklar • Visa kunskap vid debatter inom våra områden • Ex. Almedalen och liknande arenor
2020 är vi fortsatt en självklar expert i de nationella forum som berör frågor som påverkar landsbygden. Vi sitter med i expertgrupper, kommittéer, nätverk och olika forum.	• Delta i expertgrupper, kommittéer, nätverk och olika forum • Omvärldsbevakning och analys	• Utse rätt person till rätt plats • Aktivt deltagande • Skapa stor kunskap kring våra frågor
2020 har landsbygdens betydelse och ett ifrågasättande av den rådande storstadsmaktordningen blivit ett självklart inslag på den nationella agendan.	• Delta aktivt i debatten, skriva debattartiklar, visa framfötterna	• Stärka sakfrågan – land i balans
2020 ser alla med spänning fram emot släppet av Hela Sverige ska levas årliga balansrapport – hur det står till med balansen mellan stad och land.	• Balansrapport	• Släpps februari 2018 • Ny produceras under året
2020 är det tydligt att Hela Sverige ska leva inte bara är ett slagord utan också en organisation som jobbar för landsbygdsfrågor och ett land i balans.	• Informera om och stärka organisationen	• Hela Sverige-kampanj
2020 är Hela Sverige ska leva med och påverkar strategier och program som har betydelse för landsbygdsutveckling.	• Svara på remisser, inspel till olika strategiska grupper • Särskilt under kommande år bevaka frågan om EU-programmen	• Delta och skriva • Påverka EU-programmen

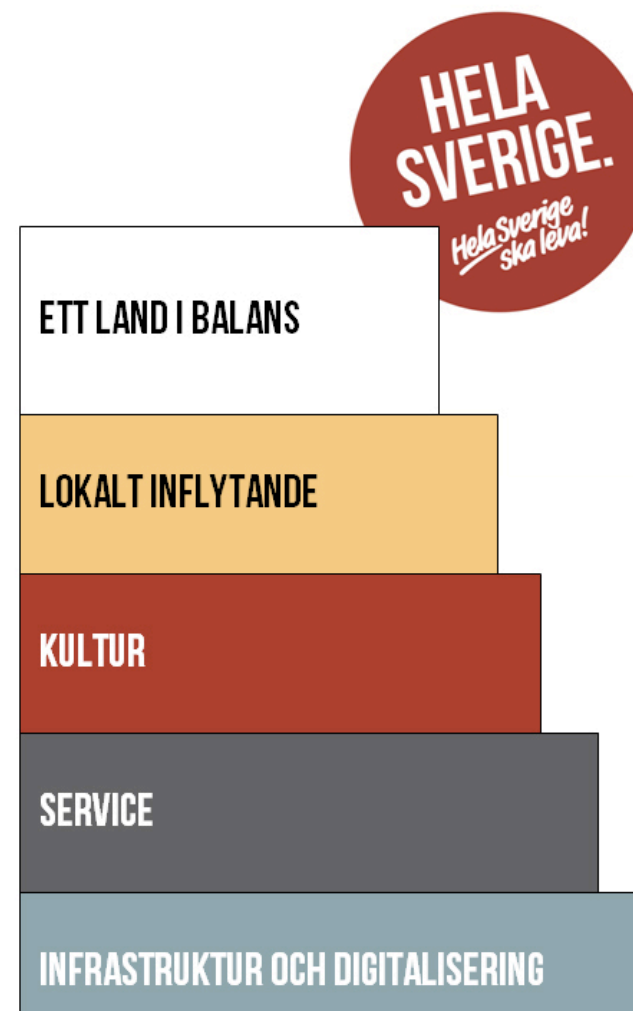
2020 har vi en aktiv rörelse i hela landet som bildar opinion i de viktiga frågor som finns på regional/lokal nivå. Vi syns och hörs i hela landet.	• Hela Sverige-kampanj • Nå ut till nya målgrupper	• Genomföra Hela Sverige-kampanj, stärka länsavdelningar • Delta i "icke traditionella" landsbygdskonferenser
2020 har vi medverkat till att den stereotypa skildringen av landsbygden förbättrats .	• Hela Sveriges kommunikationsplattform	• Landsbygdslexikon • "Bilden av landsbygden" – information och utbildning och debatt
2020 bidrar vi aktivt till ett hållbart samhälle (enligt Agenda 2030) genom ett nationellt samarbete inom omställningsrörelsen som utgår från levande lokalsamhällen i såväl land som stad.	• Delta i arbetet med omställningsrådet • Stärka lokalt arbete	• Genomföra aktivitetsplan för omställningsrådet • Lokalekonomidagar och liknande
2020 behöver vi inte längre använda "ska" utan kan säga " Hela Sverige lever ".	• Visa på resultat av vårt arbete • Arbeta enligt vår nya kommunikationsplattform	• Hela Sverige-plattformen

PRIORITERADE FRÅGOR.

Vi har tagit fram prioriterade frågor utifrån samhällets behovstrappa. De prioriterade frågorna är utan inbördes ordning och omfattar stora samhällsfrågor. Vi ser landsbygdsutveckling som en helhet men dessa områden är särskilt viktiga för att hela Sverige ska kunna leva. Inom ramen för vårt uppdrag arbetar vi också med framtidsfrågor som leder till utveckling av landsbygden och bidrar till ett hållbart samhälle.

För att du ska kunna leva och bo på en plats behövs olika fundamentala delar i din omgivning. Det är dessa frågor som Hela Sverige ska leva jobbar med dagligdags.

För att förstå varför vi behöver grundläggande saker för att kunna få ett samhälle att utvecklas har Hela Sverige ska leva tagit fram en modell för att förklara detta. Modellen bygger på Maslows behovstrappa som beskriver vad människan behöver ha för att kunna bli den "bästa versionen av det vi kan vara". Vi har "översatt" den till vad samhället behöver ha för att kunna bli den allra bästa versionen.

Samhällets behovstrappa finns beskriven på vår webb och på Youtube.

SAMHÄLLETS BEHOVSTRAPPA.

Det första trappsteget är det som ett samhälle behöver för att kunna finnas. Det är väsentligt att det finns nära, inpå "husknuten". Detta trappsteg kallar vi "**infrastruktur**" och innefattar sådana saker som vägar, telefoni, energi, digital infrastruktur som till exempel bredband, ekonomi, livsmedel och bostäder. Saker som är absolut nödvändiga för att du ska kunna leva och bo på ett ställe.

Det andra trappsteget handlar om **trygghet** och **service**. Detta trappsteg behöver du inte ha inpå "husknuten" men inom ett rimligt avstånd. Det handlar om service av olika slag: affär, skola, sjukvård, polis, räddningstjänst med mera.

Det tredje trappsteget är **gemenskap**. Det handlar om att ha mötesplatser och ett utbud av kultur, fritid och folkbildning. Det är därför samlingsgården och studieförbunden är viktiga i samhället. Alla tar inte del av detta eller tycker det är viktigt men för många är det mycket viktigt, framförallt för attraktiviteten för en plats.

Det fjärde trappsteget är **självkänslan**. Det här är en mer abstrakt nivå som handlar om inflytande, makt, om samhällsnormer, om den rådande storstadsmaktordningen och den rådande världsbilden. Det är viktigt att dels känna att man har makt och inflytande över sin egen vardag och att man kan påverka samhället man bor i, att det finns en demokrati, men också att känna sig betydelsefull. Att känna sig stolt över sin hembygd.

Det femte steget är **självförverkligande**. Där sker innovation, kreativitet, entreprenörskap – det är det visionära steget där samhället "blir allt det kan vara". Men för att nå dit måste de andra stegen på trappan finnas, annars är det svårt med självförverkligande (om man är upptagen med att "rädda skolan" eller bygga bredband).

Tanken är att kunna visa denna trappa som en modell och kunna diskutera utifrån den att alla delar är viktiga för att bygga ett hållbart samhälle, samt hur vi jobbar tillsammans för att nå visionen att hela Sverige ska leva och kunna självförverkligas.

INFRASTRUKTUR & DIGITALISERING.

För att ha ett fungerande samhälle krävs en grundläggande infrastruktur. Det innebär farbara vägar, el, kommunikationer, boende på landsbygden för flyttkedjor, nyinflyttade och nyanlända samt digital infrastruktur (bredband). Så länge det inte finns en väl fungerande infrastruktur kommer vi att arbeta med denna fråga. Digital infrastruktur är en förutsättning för ett land i balans där alla kan vara en del av samhället. Vi vill också bidra till samtalet om vad digitaliseringen kan användas till och hur det påverkar utvecklingen på landsbygden.

Vi ska vara aktiva i att beskriva vilka förutsättningar som behövs för att ha ett fungerande samhälle. Vi ska besvara de frågor som berör dessa och agera när så är lämpligt. Vägar som fungerar och kreativa kommunikationslösningar är en förutsättning för att kunna leva, verka, besöka och bo i hela landet. En fråga som är viktig är boendemöjligheter då dagens ekonomiska system, strandskydd och attityder och värderingar skapar hinder för bostadsbyggande på

landsbygden. Det innebär stopp i flyttkedjor och brist på bostäder till unga och nyanlända.

En viktig del i samhällsutvecklingen är digitaliseringen som öppnar många möjligheter inte minst på landsbygden. Alla ska vara med i det digitala samhället och ha tillgång till bra uppkoppling. Både när det gäller service, handel, kunskap, utbildning, arbete, omvärldsbevakning, kultur och demokrati.

Vi ska fortsätta att stimulera våra lokala grupper att bygga fiber och hjälpa dem att ta tillvara på de möjligheter som fiber ger. Vi ska i alla sammanhang (exempelvis i riksdagsnätverket och möten med departement) så långt som möjligt verka för att den digitala klyftan försvinner.

Vi ska delta i Bredbandsforum och driva projektet Byanätsforum.

SERVICE.

För att ett samhälle ska fungera måste det finnas en grundläggande service. En del av denna kan fås via digitala lösningar, andra behöver fysisk närvaro. Vi driver denna fråga genom att förespråka lokalt anpassade lösningar. För oss innefattar service det som finns både inom statlig, regional och kommunal regi men också kommersiell service. Exempelvis skola, utbildning, polis, sjukvård, kommunikationer, SFI, post, bank, livsmedel, drivmedel med mera. En viktig del i samhällsservicen är fungerande lokala betaltjänster och lokala finansieringslösningar.

Vi ska vara med och driva frågan om rättvis service i hela landet. Vi ska visa på de hinder som finns men också bidra till att hitta lösningar. Vi ska driva projekt som bidrar till serviceutveckling och visa på exempel och metoder där det fungerar.

Vi driver ett stort projekt kallat "Service i samverkan" under 2018-2019.

KULTUR.

För att en bygd ska leva och må bra behöver den kultur. Ett rikt kulturliv ger bygden attraktivitet och blir en bas för utveckling. Kulturen är ett kitt som förenar, den är ”jästen i degen” som formar samhällen och bygder, och som skapar självkänsla och framtidstro. Kulturen spelar en avgörande roll för en bygds utveckling. Vi vill se decentraliserade satsningar på kultur som en självklar del i landsbygdspolitiken. Vi ska verka för att öka utbudet av kultur i hela landet, att mer resurser satsas på den ideella sektorn, som föreningslivet och folkbildningen, för att arbeta med kultur, bland annat som verktyg för att skapa levande boendemiljöer, integration och demokratiutveckling.

Vi ska tillsammans med andra aktörer lyfta vikten av fungerande kulturverksamhet i hela landet. Vi ska bidra till utveckling av reformer och ersättningssystem som gynnar kultur i hela landet. Vi ska fortsätta bidra till arbetet med ”Kultur gör skillnad”. Vi ska använda kultur aktivt i vår organisation. Kultur kan även bidra till en väl fungerande integration.

LOKALT INFLYTANDE.

Hållbar tillväxt kräver att alla delar av landet utvecklas. En förutsättning för detta är att lokalsamhället, det vill säga människor, företag och föreningar, involveras i utvecklingsprocesserna. Vi vill vara med och skapa möjligheter för hållbara samhällen med stor mångfald. Att det finns arbetstillfällen i hela landet. Att det idéburna företagandet utvecklas. Att de som bor i lokalsamhället är en del i samhällsplaneringen och kan utöva lokalt inflytande. Och att det finns ett lokalt kapital som kan användas.

Vi vill vara med och utveckla metoder och aktivt sprida den kunskap som finns för att få bra lokalt inflytande. Vi vill att den lokala nivån beaktas och tas med i planeringsprocesser då lokalsamhället påverkas. Hela Sverige ska leva ska vara en viktig röst för civilsamhället och lokala utvecklingsgrupper. Vi ska förmedla de åsikter och röster som finns i landet som ger möjligheter till landsbygdsutveckling.

Vi är en del i omställningsrörelsen och bidrar till arbetet med *Hållbara bygder*. Vi ska stärka och utveckla det nätverk av lokala utvecklingsgrupper som ställer om och välkomna nya omställningsgrupper som medlemmar.

En viktig förutsättning för att hela Sverige ska kunna leva är att det finns arbetstillfällen i hela landet. Vi ska tillsammans med andra lyfta den frågan och påpeka vikten av jobbmöjligheter. Vi ska också visa på det idéburna (sociala) företagandet och möjligheterna med det. Vi ska visa på hur gröna näringar, kreativa näringar, turism, digitalisering och annat kan bidra till arbetstillfällen på landsbygden.

En del i ett fungerande lokalsamhälle och möjligheter till utveckling är att det finns lokalt kapital. Här driver vi bland annat Lokalekonomidagarna som visar på de möjligheter lokalt kapital ger. Vi är också delaktiga i utvecklingen av mikrofonder i alla regioner för tillgång till lokalt kapital. En annan del är Leader och andra former av finansiering för lokal utveckling. Där har vi också en aktiv roll.

Våra naturresurser ska brukas så att de bidrar till ett hållbart samhälle med lokalt inflytande, lokal ersättning och, så långt som möjligt, lokalt ägande. Landsbygdens naturresurser är avgörande för hela landets utveckling. De bygder som berörs av exploateringen bör få ersättning för det intrång och de olägenheter det kan innebära. Det gäller till exempel gruvor, älvar som regleras för vattenkraft och vindparker.

FÖR ETT LAND I BALANS.

För att ha ett land i balans och ett fungerande samhälle i hela landet är det viktigt att alla steg i samhällets behovstrappa fungerar. Sedan kan det finnas lokala lösningar på hur man skapar möjligheter för god infrastruktur, service, kultur i hela landet och lokalt inflytande.

En del i vårt uppdrag är att visa på de obalanser som finns och aktivt vara med och påverka dessa. Det gör vi på ett flertal olika sätt som tidigare omnämnts i verksamhetsplanen.

Ett viktigt verktyg är vårt landsbygdspolitiska program som togs fram 2014 och som ska revideras under 2018.

En viktig mötesplats för att driva frågan om ett land i balans är Landsbygdsriksdagen i Västernorrland, Örnsköldsvik, 18-20 maj 2018.

THE END.